

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
6462-05

meddelad i Stockholm den 2 februari 2009

KLAGANDE

Luleå kyrkliga samfällighet, 252003-1572

Ombud

Förbundsjuristen Patrik Tibbling
Svenska kyrkans Församlingsförbund
Box 4312
102 67 Stockholm

MOTPART

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 24 oktober 2005 i mål nr 3249-04,
se bilaga

SAKEN

Allmän kameraövervakning

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Luleå kyrkliga samfällighet yrkar att Regeringsrätten undanröjer kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom. Samfälligheten anför bl.a. följande. Det primära syftet med kameraövervakningen är att förbättra den interna kommunikationen mellan vaktmästaren och de personer som medverkar vid gudstjänster och andra aktiviteter i kyrkan. Det är viktigt att kunna använda sig av moderna tekniska hjälpmedel för att få ett fungerande och flexibelt gudstjänstliv. I många församlingar finns behov av att få använda kameraövervakning för att underlätta för vaktmästaren att kunna sköta ljud, ljus och klockringning m.m. Syftet med övervakningen är även att förhindra eller i vart fall minimera riskerna för brandtillbud. Kommunal Norrbotten har i ett yttrande i målet lämnat en utförlig redogörelse för de fördelar från brandskyddssynpunkt som den önskade kameraövervakningen skulle medföra. Samfälligheten delar den uppfattningen. Som framgår av 6 § lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning ska särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förhindra olyckor. Det är viktigt att framhålla att samfälligheten inom ramen för lagen (2003:778) om skydd mot olyckor fullgör sitt systematiska brandskyddsarbete med det ansvar som följer av den lagen. Kameraövervakningen ska inte ses som ett alternativ till detta arbete utan mer som en positiv bieffekt till det som är huvudsyftet med övervakningen.

Justitiekanslern bestrider bifall till överklagandet och yrkar för egen del att Regeringsrätten ska fastställa kammarrättens dom. Justitiekanslern anför bl.a. följande. Samfälligheten har anfört att syftet med övervakningen inte endast är att underlätta genomförandet av gudstjänster utan även att förhindra eller i vart fall minimera riskerna för brandtillbud. Kommunal Norrbotten har i sitt yttrande lämnat en utförlig redogörelse för arbetsförhållandena för vaktmästare som tjänstgör i Luleå domkyrka och om brandsäkerheten i kyrkan. Kommunal har anfört att brandtillbud har förekommit då man under gudstjänst har tänt ett stort antal ljus och då många människor har rört sig med ljus i händerna. – Justitiekanslern ifrågasätter inte att det, särskilt under de gudstjänster då levande ljus tänds, finns en brandrisk. Justitiekanslern vill dock erinra om att det vid bedömningen av om övervakningen behövs, enligt förarbetena, är av betydelse att veta vilka alternativa och kompletterande åtgärder som står till buds. Allmän kameraövervakning ska inte ses som ett hjälpmedel som ska användas i stället för andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser. Om kompletterande förebyggande eller säkerhetsfrämjande

åtgärder har försummats kan det därför komma att påverka bedömningen av behovet av allmän kameraövervakning (se prop. 1997/98:64 s. 28). – Någon utredning, som ger belägg för att möjligheten att åstadkomma en bättre ordning genom andra åtgärder har uttömts eller har visat sig vara otillräckliga, har inte presenterats i målet. Alternativa åtgärder skulle kunna vara t.ex. att införa rutiner så att endast ett mindre antal människor rör sig med ljus i händerna samtidigt, att placera brandfilt och/eller brandsläckare framme vid koret, att särskilt påminna dem som deltar i gudstjänster i vilka levande ljus används om brandriskerna eller helt enkelt att avstå från att tända ett stort antal ljus när många människor befinner sig i kyrkans främre del. Hur vaktmästaren ska förhindra brandtillbud genom att övervaka händelsen på en monitor längst bak i kyrkan framstår som oklart. För de personer som deltar i gudstjänsten och som befinner sig i kyrkans främre del torde det vara enkelt att upptäcka ett eventuellt brandtillbud och att göra vaktmästaren uppmärksam på detta.

Kommunal Norrbotten har yttrat sig i målet och anfört bl.a. följande. Under gudstjänster och andra förrättningar i kyrkan har vaktmästaren att ansvara för att brandföreskrifterna efterlevs. Detta innebär bl.a. att ansvara för allmänhetens säkerhet, att se till att lokalerna utryms på ett säkert sätt och att vid en eventuell brand svara för att minimera riskerna för både människor och egendom. – Vid gemensam ljuständning i kyrkans främre del är brandrisken överhängande. Många människor rör sig med ljus i händerna och nära ljushållare med levande ljus. Barn går bland vuxna och då en vuxen håller ett tändt ljus i handen är det ofta i jämnhöjd med barnens hår. En kameraövervakning som ger uppsikt över koret, ljusstakarna och den stora ljusgloben förbättrar vaktmästarens möjligheter att se och därmed förhindra brandtillbud. Kommunal Norrbotten förordar att tillstånd till kameraövervakning i domkyrkan beviljas.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Reglerna i lagen om allmän kameraövervakning om tillståndsprovning för användning av övervakningsutrustning syftar till att skydda enskilda mot de integritetskränkningar som övervakningen kan förorsaka. Tillstånd till allmän kameraövervakning ska enligt 6 § lagen meddelas om intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vid bedömningen av intresset av allmän kameraövervakning ska särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad ska

särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras och vilket område som ska övervakas.

Regeringsrätten gör samma bedömning som kammarrätten när det gäller frågan om tillstånd till kameraövervakning i domkyrkan i syfte att underlätta för vaktmästaren att sköta sina arbetsuppgifter med ljud, ljus och klockringning i samband med gudstjänster.

Samfälligheten har i Regeringsrätten tillagt att kameraövervakningen även har till syfte att förhindra eller i vart fall minimera riskerna för brand. En kameraövervakning som har till syfte att förhindra olyckor har i och för sig ett sådant ändamål som särskilt ska beaktas vid bedömningen av frågan om tillstånd. Övervakningen får dock inte användas som ett hjälpmedel i stället för andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser (prop. 1997/98:64 s. 28). Av utredningen i målet framgår inte vilka andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser som eventuellt har vidtagits eller om dessa har visat sig otillräckliga. Tillstånd till kameraövervakning kan därför inte heller ges i syfte att minska riskerna för brand.

Överklagandet ska således avslås.

Sten Heckscher

Marianne Eliason

Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Kristina Ståhl

Patrik Lidin
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. I
Föredraget 2008-12-10